Gemeente Gorinchem

Beleidskader subsidies vanaf 2026



Inhoud

1. Inleiding 1
2. Subsidiestelsel in Gorinchem 1
   2.1. Europese regelgeving inzake staatssteun 1
   2.2. Algemene wet bestuursrecht (Awb) 1
   2.3. Beleidskader subsidies 2
   2.4. Algemene Subsidieverordening (ASV) 2
   2.5. Subsidieregelingen 2
3. Subsidie als instrument voor gemeentelijke ambities 2
   3.1. ISV en Omgevingsvisie 2
   3.2. Leidende principes subsidiebeleid 3
4. Technisch kader, financieel kader en Wet Bibob 4
   4.1. Technisch kader 4
      4.1.1. Toetsingscriteria 4
   4.2. Financieel kader 5
      4.2.1. Subsidies tot en met € 5.000 5
      4.2.2. Subsidies tussen € 5.000 en € 100.000 5
      4.2.3. Subsidies vanaf € 100.000 6
      4.2.4. Meerjarige subsidies 6
5. Tot slot 6

1. Inleiding

De gemeente Gorinchem ondersteunt al jarenlang maatschappelijke initiatieven en organisaties die bijdragen aan het welzijn, de leefbaarheid en de ontwikkeling van de stad. Subsidies vormen daarbij een belangrijk instrument. Ze maken het mogelijk dat inwoners, verenigingen, stichtingen en andere organisaties activiteiten realiseren die aansluiten bij gemeentelijke beleidsdoelen en die zonder financiële ondersteuning niet of slechts gedeeltelijk tot stand zouden komen.

Omdat het om publieke middelen gaat, is het van groot belang dat de subsidieverstrekking zorgvuldig, transparant en rechtmatig gebeurt. Met dit beleidskader legt de gemeente vast op welke uitgangspunten en spelregels de subsidieverlening is gebaseerd. Het biedt helderheid aan aanvragers en uitvoerders en borgt dat subsidies doelmatig en maatschappelijk effectief worden ingezet.

Dit beleidskader vormt, samen met de Algemene Subsidieverordening en de specifieke subsidieregelingen, het fundament van het Gorcumse subsidiestelsel en is een actualisatie van het beleidskader uit 2020. Het sluit aan op hogere wet- en regelgeving, zoals de Europese bepalingen inzake staatssteun en Algemene wet bestuursrecht.

Subsidies stimuleren participatie, versterken maatschappelijke betrokkenheid en bieden ruimte voor innovatie en experiment. Zo dragen subsidies bij aan het realiseren van de ambities uit de Integrale Samenlevingsvisie (ISV),de Omgevingsvisie en aan een Gorinchem waarin iedereen kan meedoen. Om dat te realiseren wordt onder voorwaarden een financiële bijdrage verstrekt. Dit beleidskader draagt bij aan verbetering van de dienstverlening aan organisaties en inwoners, stimuleert betrokkenheid van de stad, bevordert transparantie en toegankelijkheid, vermindert administratieve lasten en regeldruk, en zorgt voor een efficiënte en effectieve organisatie van de subsidieprocessen.

Vanaf 2026 geldt dit beleidskader als leidend voor alle subsidies die de gemeente Gorinchem verleent.

2. Subsidiestelsel in Gorinchem

De subsidiesystematiek is stevig verankerd in de wet. Volgens de Algemene wet bestuursrecht (Awb) is een subsidie een aanspraak op financiële middelen voor activiteiten van de aanvrager, anders dan als betaling voor geleverde goederen of diensten. Subsidies mogen uitsluitend worden verstrekt op basis van een wettelijk voorschrift. Het subsidiestelsel van de gemeente Gorinchem is opgebouwd op basis van meerdere lagen van regelgeving en beleidsdocumenten. Het bestaat uit:

- Europese regelgeving inzake staatssteun.
- De Algemene wet bestuursrecht (Awb);
- Het beleidskader subsidies;
- De Algemene Subsidieverordening (ASV);
- Subsidieregelingen voor specifieke voorzieningen of activiteiten;

2.1. Europese regelgeving inzake staatssteun

Deze regels bepalen in welke gevallen overheden financiële steun mogen verlenen aan organisaties of bedrijven, zonder dat dit leidt tot oneerlijke concurrentie binnen de Europese interne markt. Gemeenten moeten bij het verstrekken van subsidies nagaan of er sprake is van staatssteun en of deze steun voldoet aan de Europese voorwaarden.

2.2. Algemene wet bestuursrecht (Awb)

De Awb vormt het algemene juridische kader voor besluiten van de overheid, waaronder subsidiebesluiten. De wet bevat bepalingen over de wettelijke grondslag voor subsidies, de wijze van aanvraag en besluitvorming en de mogelijkheden voor bezwaar en beroep.

2.3. Beleidskader subsidies

Dit beleidskader bevat de uitgangspunten en ambities van de gemeente Gorinchem voor de inzet van subsidies. Het beschrijft hoe subsidies moeten bijdragen aan gemeentelijke beleidsdoelen, hoe ze aansluiten bij de wet- en regelgeving en welke principes gelden voor transparantie, participatie en doelmatigheid.

2.4. Algemene Subsidieverordening (ASV)

De ASV is een door de gemeenteraad vastgestelde verordening die voor alle gemeentelijke subsidies geldt. Hierin staan onder meer bepalingen over de soorten subsidies, aanvraag- en beslistermijnen, weigeringsgronden en verantwoordingsvereisten. De ASV vormt daarmee het basiskader voor de uitvoering van het subsidiebeleid.

2.5. Subsidieregelingen

Voor specifieke beleidsterreinen of activiteiten kan het college nadere regels vaststellen. Dit noemen we een subsidieregeling. Hierin staat beschreven (in aanvulling op of afwijking van de ASV) welke activiteiten of doelgroepen in aanmerking komen voor subsidie, welke voorwaarden gelden, hoe aanvragen beoordeeld worden en hoe verantwoording plaats dient te vinden. Deze regels geven praktische invulling aan de uitgangspunten uit de ASV en het beleidskader.

3. Subsidie als instrument voor gemeentelijke ambities

3.1. ISV en Omgevingsvisie

In Gorinchem leveren verenigingen, stichtingen, vrijwilligersorganisaties en andere maatschappelijke partners een waardevolle bijdrage aan onze stad. De gemeente werkt samen met deze partijen om de ambities uit de Integrale Samenlevingsvisie (ISV) en de Omgevingsvisie te realiseren. Deze visies zijn of worden nader uitgewerkt in programma's die richting geven aan het gemeentelijk beleid.

De ISV richt zich op het sociaal domein en kent vier opgaven:

1. Gezonde leefstijl
2. Betrokken Gorinchem
3. Iedereen kan meedoen
4. Passende ondersteuning en zorg

De Omgevingsvisie richt zich op de fysieke leefomgeving en kent vier ambities:

1. Gezonde groei binnen de grenzen
2. Gezonde inwoners
3. Groene stad
4. Samen de stad maken

Subsidies zijn een belangrijk instrument om uitvoering te geven aan deze ambities en programma's. Door financiële ondersteuning stelt de gemeente inwoners en organisaties in staat activiteiten te realiseren die bijdragen aan beleidsdoelen en die zonder subsidie niet of slechts gedeeltelijk tot stand zouden komen. Daarbij wordt nadrukkelijk een beroep gedaan op de inzet van vrijwilligers, professionals en de innovatiekracht van de samenleving.

3.2. Leidende principes subsidiebeleid

Het subsidiebeleid van Gorinchem kent een aantal leidende principes:

- **Transparantie en verantwoording:** waar mogelijk worden objectieve criteria en verdeelregels opgenomen in subsidieregelingen. Op deze manier zorgen we ervoor dat subsidieaanvragen kunnen worden getoetst aan deze criteria en daarmee optimaal bijdragen aan de vastgestelde beleidsdoelen. Als bij voorbaat vaststaat, of redelijkerwijs mag worden aangenomen, dat op grond van objectieve, toetsbare en redelijke criteria slechts één gegadigde in aanmerking komt voor subsidie, kan deze subsidie als begrotingssubsidie worden opgenomen in de begroting. De subsidieverstrekker moet het voornemen tot het verlenen van de subsidie minimaal 8 weken van tevoren bekendmaken én deugdelijk motiveren. Dit geeft iedereen de mogelijkheid om dit te betwisten.

- **Cofinanciering:** de gemeente hoeft niet 100% van de tekorten van aanvragers te subsidiëren. Bijdragen in geld of natura (zoals inzet van vrijwilligers) worden als belangrijk onderdeel van de gezamenlijke inspanning gezien. Waar nodig vormt 100% subsidiëring de uitzondering.

- **Spreiding over beleidsdoelen:** subsidies worden evenwichtig verdeeld over gemeentelijke doelen. De afweging hiervan vindt plaats bij het vaststellen van beleid, visies en programma's en jaarlijks binnen de P&C-cyclus.

- **Toegankelijkheid:** het uitgangspunt is een breed en toegankelijk aanbod voor inwoners, al kan beleid soms vragen om een focus op specifieke doelgroepen.

- **Tijdelijkheid en innovatie:** subsidies kunnen tijdelijk worden toegekend om nieuwe initiatieven te stimuleren. Bij vaststelling wordt gekeken of het initiatief voldoende waarde toevoegt en toekomstbestendig is. Zo ontstaat ruimte om nieuwe maatschappelijke vragen en kansen op te pakken.

- **Evaluatie en effectmeting:** elke subsidie wordt periodiek getoetst op doelen, doelgroepbereik en maatschappelijke impact. Daarbij wordt de verhouding tussen inzet van middelen en gerealiseerd resultaat beoordeeld.

- **Flexibiliteit:** om flexibel en snel in te kunnen spelen op actuele behoeften of nieuwe initiatieven kan een incidentele subsidie worden verleend. Een incidentele subsidie is een tijdelijke financiële bijdrage die zonder wettelijke regeling, maar op grond van de Awb kan worden toegekend, mits deze maximaal vier jaar duurt en slechts een beperkt aantal ontvangers betreft. De subsidieverstrekker moet het voornemen tot het verlenen van de subsidie minimaal 8 weken van tevoren bekendmaken én deugdelijk motiveren. Dit geeft iedereen de mogelijkheid om dit te betwisten.

- **Social Return on Investment (SROI)**: bij het verstrekken van subsidies wordt gestimuleerd dat ontvangers bijdragen aan maatschappelijke meerwaarde. Door SROI als voorwaarde op te nemen, kunnen zij bijvoorbeeld werkervaringsplekken bieden, sociaal inkopen of lokale initiatieven ondersteunen. De invulling gebeurt op maat, passend bij de aard van de subsidie.

De gemeente Gorinchem investeert jaarlijks ruim 6 miljoen euro in subsidies. Daarmee is niet alleen een groot financieel belang gemoeid, maar vooral een groot maatschappelijk belang: subsidies zijn een directe verbinding tussen gemeentelijke ambities en de kracht van de samenleving.

4. Technisch kader, financieel kader en Wet Bibob

4.1. Technisch kader

Bij de beoordeling van subsidieaanvragen hanteert de gemeente een aantal inhoudelijke en juridische toetsingscriteria. Deze criteria kunnen, afhankelijk van de financiële categorie (zie 4.2), zwaarder of lichter meewegen. Dit wordt gespecificeerd in subsidieregelingen.

4.1.1. Toetsingscriteria

Doeltreffend: Een subsidie moet bijdragen aan het behalen van maatschappelijke effecten zoals vastgelegd in het gemeentelijk beleid. Beleidsdoelen dienen concreet, helder en actueel te zijn. Aanvragers zijn verantwoordelijk voor het aantonen van hun doeltreffendheid

Doelmatig: Subsidieaanvragen worden beoordeeld op efficiënt gebruik van middelen. De gemeente stimuleert het benutten van eigen kracht en andere financieringsbronnen. Organisaties dienen aan te tonen hoe zij effectief en met minimale middelen hun doelen realiseren.

Rechtmatig: Subsidieverlening moet in overeenstemming zijn met de geldende wet- en regelgeving, zoals de Awb en de gemeentelijke verordeningen.

Eigen bijdrage en cofinanciering: Organisaties moeten een aantoonbare eigen (financiële of in natura) bijdrage leveren. Gemeentelijke subsidies zijn geen structurele aanvulling op exploitatietekorten. Cofinanciering is verplicht, 100% financiering door de gemeente wordt in principe niet toegestaan. Subsidieregelingen bevatten hiervoor specifieke voorwaarden. Waar nodig vormt 100% subsidiëring de uitzondering.

Aantoonbare toegevoegde waarde: Subsidies worden alleen verstrekt als de activiteit niet al voldoende door de markt wordt aangeboden. Commerciële activiteiten komen niet in aanmerking voor subsidie.

Transparantie: Het gemeentelijke subsidieproces moet helder, uitlegbaar en openbaar zijn.

Toegankelijk en dienstverlenend: Om ook kleine initiatieven te ondersteunen, zijn er laagdrempelige en eenvoudig te volgen procedures voor kleinschalige subsidieaanvragen.

Zichtbaar effect: Al bij de aanvraag moet duidelijk zijn welke concrete activiteiten worden uitgevoerd. De verantwoording gebeurt op passende wijze (zoals via foto's, nieuwsberichten, evaluaties, financiële en/of inhoudelijke tussenrapportages, jaarrapportages en accountantsverklaringen). Organisaties tonen aan hoe hun prestaties bijdragen aan gemeentelijke beleidsdoelen.

Wet Normering Topinkomens (WNT): De WNT normeert de inkomens van topfunctionarissen bij organisaties met een publieke taak. Deze wet geldt ook voor gesubsidieerde organisaties wanneer:

- zij gedurende drie achtereenvolgende jaren jaarlijks meer dan € 500.000 subsidie ontvangen en;
- deze subsidie meer dan 50% van hun totale jaarlijkse inkomsten uitmaakt.

In dat geval gelden de WNT-normen, zoals het maximumsalaris (ministersniveau). Gemeenten mogen geen aanvullende eisen stellen op grond van de WNT, maar moeten deze wet wel naleven en waar relevant hanteren als toetsingscriterium.

De Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Bibop): De Wet Bibop is een wet die de overheid helpt om te voorkomen dat ze criminele activiteiten faciliteert door vergunningen, subsidies of andere overheidsopdrachten te verlenen aan personen of bedrijven die niet integer zijn. De wet maakt het mogelijk om de integriteit van een aanvrager te screenen.

4.2. Financieel kader

De gemeente hanteert een indeling van subsidieaanvragen in drie categorieën, afhankelijk van de hoogte van het aangevraagde bedrag. Voor iedere categorie gelden eigen voorwaarden, procedures en verantwoordingsvereisten.

4.2.1. Subsidies tot en met € 5.000

Deze kleine subsidies kunnen worden aangevraagd door zowel rechtspersonen als natuurlijke personen. Ze zijn bedoeld voor eenmalige, jaarlijkse of meerjarige activiteiten die aantoonbaar bijdragen aan gemeentelijke beleidsdoelen. De aanvraagprocedure is eenvoudig en de toetsing vindt plaats binnen het bestaande beleid. Verantwoording bestaat uit de melding of de activiteit heeft plaatsgevonden en het overleggen van zichtbaar bewijs, zoals een verslag of foto's. Daarnaast voert de gemeente eens per vier jaar een evaluatie op programmaniveau uit en vindt steekproefsgewijze controle plaats om te beoordelen of de middelen rechtmatig zijn besteed.

Controle via steekproef

Voor subsidies tot en met € 5.000 die direct worden vastgesteld, voert de gemeente een steekproefsgewijze controle uit om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen over de rechtmatige besteding van subsidiegelden. Deze werkwijze draagt bij aan een efficiënte uitvoering en beperkt de ambtelijke capaciteitsdruk die gepaard gaat met volledige controle.

Jaarlijks wordt circa 10% van deze subsidies geselecteerd voor controle. De selectie gebeurt aselect, tenzij er sprake is van risicofactoren zoals eerdere afwijkingen of signalen van onregelmatigheden. Bij geconstateerde afwijkingen van 20% of meer ten opzichte van de opgegeven kosten of beoogde resultaten (deelnemers, bijeenkomsten, etc.,), volgt overleg met de subsidieontvanger en een beleidsmatige beoordeling. Indien nodig wordt een gesprek gevoerd en kan besloten worden om de betreffende aanvrager bij een volgende subsidie standaard in de steekproef op te nemen.

Om disproportionele inzet te voorkomen, geldt een ondergrens van €400 voor afwijkingen. Afwijkingen onder dit bedrag leiden in principe niet tot terugvordering, tenzij er sprake is van structurele onregelmatigheden.

Indien in een specifiek beleidsveld frequent afwijkingen worden geconstateerd, kan het college besluiten om:

- het percentage steekproeven te verhogen;
- af te zien van directe vaststelling in dat beleidsveld;
- aanvullende verantwoordingsvereisten op te nemen.

4.2.2. Subsidies tussen € 5.000 en € 100.000

Voor deze categorie komen uitsluitend rechtspersonen in aanmerking. De subsidie kan eenmalig, jaarlijks of meerjarig (tot maximaal vier jaar) worden verstrekt. De beoordeling vindt plaats op hoofdlijnen en omvat zowel een beleidsmatige toetsing als een beoordeling van de geleverde prestaties. Verlening en vaststelling gebeuren via afzonderlijke beschikkingen. De verantwoording bestaat uit een inhoudelijk verslag en een overzicht van inkomsten en uitgaven. Voor subsidies vanaf € 50.000 is daarnaast een beoordelingsverklaring van een onafhankelijke accountant verplicht. Ook voor deze categorie geldt dat eens per vier jaar een evaluatie op programmaniveau plaatsvindt.

Controle via beoordelingsverklaring

Een beoordelingsverklaring bij subsidie is een verklaring die door een accountant wordt opgesteld om te bevestigen of een organisatie zich aan de voorwaarden van een subsidie heeft gehouden. De accountant heeft de taak om een beoordeling te geven over de naleving van de subsidievoorwaarden, rechtmatige besteding van de subsidiegelden en de juistheid van de bijbehorende administratie en rapportages. De accountant geeft een gedegen oordeel over de mate

waarin de subsidie is gebruikt in overeenstemming met de voorwaarden uit de beschikking door middel van een beperkt onderzoek.

4.2.3. Subsidies vanaf € 100.000

Voor deze categorie komen uitsluitend rechtspersonen in aanmerking. De subsidie kan eenmalig, jaarlijks of meerjarig (tot maximaal vier jaar) worden verstrekt. De gemeente stuurt op hoofdlijnen via subsidievoorwaarden en beoordeelt zowel de naleving van deze voorwaarden als de realisatie van afgesproken prestaties. Een aanvullende eis is dat de subsidieontvanger het jaarverslag openbaar publiceert, bijvoorbeeld via de eigen website. De verantwoording omvat een inhoudelijk verslag, een overzicht van inkomsten en uitgaven en een balans met toelichting. Daarnaast is een goedkeurende controleverklaring van een onafhankelijke accountant verplicht, conform artikel 393 lid 1 BW.

Controle via controleverklaring

Bij het opstellen van een controleverklaring gaat de accountant een stap verder dan bij een beoordelingsverklaring. Een controleverklaring is uitgebreider en strenger en heeft als doel om een redelijke zekerheid te verschaffen over de juistheid van de verantwoording. De accountant moet dan ook grondig en systematisch controleren. Deze diepgaande controle gaat over de financiële administratie en administratieve processen van de activiteit waar de subsidie voor is verleend. De accountant moet de feitelijk inkomsten en uitgaven als de prestaties en de subsidiabele kosten grondig controleren. Daarbij rekening houdend met zowel de juridische als de financiële aspecten van de subsidie.

4.2.4. Meerjarige subsidies

Voor structurele activiteiten kan een subsidie voor maximaal vier jaar worden verleend. Wanneer passend, geniet het de voorkeur om een subsidie meerjarig toe te kennen. Dit geeft organisaties continuïteit en vermindert de administratieve lasten voor zowel gemeente als subsidieontvanger. Daar staat tegenover dat er minder ruimte is voor nieuwe instroom en dat indexatie in principe niet jaarlijks plaatsvindt, maar enkel op het moment dat een nieuwe subsidie wordt toegekend. Een meerjarige subsidie is alleen passend bij stabiele beleidsdoelen, gegarandeerde Rijksfinanciering en een betrouwbare bedrijfsvoering. Aanvragen worden altijd per geval beoordeeld; er bestaat geen automatisch recht op toekenning van een meerjarige subsidie. Bij het verlenen van meerjarige subsidies is het belangrijk de grensbedragen voor accountantsverklaringen in relatie tot de totale subsidietermijn te bezien.

4.3. Wet Bibob

De meest recente Beleidslijn wet Bibob gemeente Gorinchem is van toepassing.

5. Tot slot

Subsidies zijn een instrument voor het realiseren van maatschappelijke doelen. Met dit beleidskader wordt geborgd dat subsidieverlening inhoudelijk aansluit bij gemeentelijk beleid, dat uitvoering rechtmatig en transparant plaatsvindt en dat maatschappelijke effectiviteit en efficiëntie worden gewaarborgd.

Het subsidiebeleid is dynamisch en ontwikkelt zich mee met maatschappelijke behoeften en inzichten. Signaleringen uit de praktijk, knelpunten of verbetersuggesties worden actief gebruikt om het beleid bij te stellen of te actualiseren.